

In familia Faranga se produce o tragedie. Puiu Faranga își sugrumă soția în urma unui acces de furie. Tatăl lui Puiu, Policarp Faranga, e un om influent. Poate rezova, prin relațiile sale, orice.

“Policarp, urmase odinioară niște vagi cursuri de drept dar, firește, fără a practica vreodată avocatura. Diploma îi oferea acum posibilitatea să se considere și să fie considerat jurist. I se descoperi chiar oarecare talent oratoric și astfel toată lumea aplaudă când, printr-o împrejurare fericită, i se încredință portofoliul justiției. Deveni omul serios și grav care a rămas până azi.”

Bătrânul Faranga aranjează lucrurile astfel încât fiul său să fie internat într-un sanatoriu de boli mintale. Lucru preferabil în locul pușcăriei. In camera cu tânărul doctor care urmează să studieze cazul Faranga, sunt prefectul poliției și procurorul. Mizând pe influența poziției sale în societate, polițistul se adresează medicului:

"Ascultă tinere... Eu sunt prefectul poliției, iar dumnealui e domnul Policarp Faranga, fostul ministru al justiției... Prin urmare, vă pun în vedere să aveți grijă ca de ochii din cap de clientul d-voastră, uite, dumnealui!"

"La despărțire, totii au fost mișcați, pâna și procurorul străin, numai doctorul a stat ca o momâie, somnoros și imbecil. Firește, el, Puiu Faranga n-are să-și facă sânge rău pentru nedelicatețea unui doctor care ar trebui să se simtă măgulit dacă un Faranga s-a coborât să-i întindă mâna."

In sanatoriu, Puiu este păzit în permanență de același gardian.

"Porni înainte, zâmbind către gardianul care-l urma ca o umbră urâtă."

Proaspăt internatul locatar al sanatoriului începe să înțeleagă că și ceilalți oameni, nu numai cei din categoria celor din înalta societate din care face el parte, au sentimente.

"El, până acum, cu oamenii de teapa gardianului, a avut numai relații de la stăpân la servitor. Niciodată n-a stat de vorbă de-aproape și nu și-a închipuit că în asemenea suflete ar putea să se adăpostească sentimente deosebite."

Doctorul își examinează cu profesionalism pacientul de fiecare dată când se întâlnesc.

"Pacientul însuși e încă foarte agitat. Orice mare zdruncinare sufletească e urmată de o și mai mare agitație. Numai criminalii vulgari sunt lipsiți de zbuciumări, fiindcă la ei lipsește însăși posibilitatea sensibilității."

La insistențele lui Policarp Faranga de a-i spune un diagnostic pentru fiul său, doctorul Ursu are un răspuns care arată că moralitatea joacă un rol esențial în exercitarea profesiei sale medicale.

“Am obiceiul să-mi fac datoria totdeauna cât mai corect; cu atât mai mult doresc să mi-o fac în cazul în cazul fiului d-voastră. Dar nu pot scăpa din vedere că un tribunal mi-a încredințat o însărcinare deosebit de gîngășă și că de răspunsul meu depinde aplicarea dreptății sociale.”

Finul analist psihologic Liviu Rebreanu, scrie despre relațiile sufletești dintre oameni :

“În clipele cele mai grele, tocmai atunci, omul e sortit să rămână singur. De-abia atunci i se lămurește că el constituie o lume separată, complicată, fără legături cu ceilalți oameni și restul lumii, decât doar materiale. Oamenii comunică între ei prin semne convenționale și astfel și-au făcut iluzia deșartă că se înțeleg. În realitate fiecare atribuie celorlalți ceea ce simte dînsul și atîta tot. Legături directe omul numai cu Dumnezeu poate să aibă de la care a și dobîndit conștiința existenței.”

Tînărul Faranga i se confesează doctorului Ursu, un om cam de aceeași vîrstă . În această parte a cărții mi-a atras atenția următorul pasaj:

“Din pricina șoselelor proaste și a anvelopelor uzate am avut o serie de pane de cauciucuri enervante”...

pe drumul făcut cu mașina de tată și fiu la un unchi al lui Puiu, în Argeș. Oare cum s-ar simți Rebreanu dacă ar ști că drumurile sunt la fel de proaste și azi?

Lucrurile nu merg așa cum ar fi vrut bătrînul Faranga. Doctorul Ursu e prea corect în aprecierile sale. Tatăl chiar se gîndește să-și mute fiul la alt sanatoriu, unde medicul de-acolo ar face pe placul familiei lui Puiu Faranga și l-ar putea declara iresponsabil din punct de vedere medical pentru crima comisă. Tatăl își sfătuiește fiul:

“ Bine, Puiule- îl dăscăli Faranga- dar să nu uiți că de el depinde viata ta! De referatul lui!... Nu e prudent să-ți lași viitorul în mâinile unui om care e adversar declarat al clasei sociale din care faci parte!”

Pentru a pune un diagnostic cât mai precis, doctorul trebuie să știe cat mai multe lucruri din viața pacientului său. Un moment fundamental e descrierea dansului "Ciuleandra", în Argeș, moment care coincide cu dragostea la prima vedere pe care o are Puiu cu viitoarea sa soție Mădălina, devenită, odată cu trecerea ei în înalta societate prin căsătorie, Madeleine...

"Cu cât se aprind mai tare jucătorii, cu atât și muzica se ațâță, devine mai zvăpăiată, mai sălbatică. Picioarele flăcăilor scapără vijelios, schițează figuri de tropote, sărituri de spaimă, zvâcniri de veselie.[...] Acuma șirul, tot încovoindu-se și strângându-se, ca un șarpe fantastic, începe să se încolăcească, să se strângă, să se grămădească până ce se transformă parcă într-un morman de carne fierbinte care se zvârcolește pe loc un răstimp ca apoi, pe neașteptate, să se destindă iarăși, ostenit ori prefăcut, în tact cuminte, lăsând să se vadă fețele roșite și vesele ale jucătorilor"

Puiu Faranga nu se lasă influențat de tatăl său de a scăpa de pedeapsă simulând nebunia în sanatoriul unde a fost internat.

'Ei, asta nu se mai poate, tată, cu niciun preț! Nu vreau să înșel, să-mi mai încarc conștiința și cu o înșelăciune spre a scăpa de urmările unei crime! Prin urmare stau aici, așa cum aș sta oriunde, și aștept liniștit să vie ceea ce trebuie să vie!'

Pe toată perioada internării, Puiu Faranga a încercat să-și reamintească dansul "Ciuleandra", dans de care e legat puternic destinul său. În timpul acestui dans a cunoscut-o pe Mădălina, care pe vremea când era o frumoasă țărăncă, era iubită în tăcere de un tânăr din sat, devenit peste ani doctorul Ursu... Puiu chiar ajunge să fie obsedat de dansul acesta, dovedind prin atitudinea lui că nu este o formalitate internarea lui în sanatoriu...

De data aceasta doctorul e cel care face mărturisiri pacientului. Ii spune lui Puiu că el a iubit-o în sinea lui pe Mădălina, dar un tânăr din înalta societate, pacientul lui de-acum, tânărul Faranga, a venit într-o zi în sat și frumoasa Mădălina a devenit peste puțin timp doamna Faranga...

"Ursu nici nu mai căuta să se stăpânească. Glasul avea tresăriri pe care zâmbetul permanent le sublinia cu o ironie cruntă. Pe Puiu fiecare cuvânt îl ațâța. Cu ochii lipiți pe buzele lui, sorbea însă până și modulațiile glasului parc-ar fi auzit o revelație. "

Faranga își dă seama că și-a ucis soția pentru că l-a obsedat întotdeauna privirea viitorului doctor în timp ce viitorii soți Faranga dansau "Ciuleandra".

"Am iubit-o atât de mult încât am omorât-o!"

Replica dată de doctor e un diagnostic exact pus de cineva foarte priceput în meseria sa, aceea de aflare a adevărului ascuns în sufletul pacientului său.

"Ai omorât-o chiar de două ori; întâi i-ai ucis sufletul când ai luat-o și a doua oară i-ai ucis și trupul!"

Puiu Faranga explică gestul său nebunesc:

"Când mă uitam în ochii ei nu mă vedeam pe mine, dar simțeam pe cineva! Si ochii aceia frumoși mie nu mi-au surâs niciodată! Melancolia ei nu mă cuprindea pe mine ci regreta pe celălalt. Sufletul ei se închidea în fața mea oricât încerca să se prefacă. Si atunci, când am înțeles că e ursită să-mi rămână totdeauna străină, pentru ca nu mai puteam spera s-o câștig niciodată, decât să fie a altuia, mai bine am sfârșit-o!..."

Doctorul Ursu își face datoria cu profesionalism până la capăt. Face un referat lipsit de sentimentalisme despre starea psihică a pacientului său, pentru că,

"Medicul a fost mai tare decât durerea."

Intre medic și pacient a fost, prin voia destinului, mai mult decât o relație profesională.

"Am fost medic și pacient. Asta e important. Restul e fum. Ai suferit, s-a risipit și n-a rămas nimic decât pacientul în fața medicului și medicul în fața conștiinței."

În final, bătrânul Faranga își vede fiul dansând obsedantul dans în spațiul strâmt al camerei sale permanent supravegheate.

“Într-un târziu, bătrânul întreabă:

-Nu mai e nicio speranță, doctore? Niciuna?

Doctorul Ursu ridică din umeri:

-Minuni face numai Dumnezeu!

De alături se auzeau pașii lui Puiu, neconteniți, într-un ritm săltăreț, stimulați de o melodie găfâită, ca respirația unui bolnav de moarte.”

Lucrurile devin clare din acest moment atât pentru doctor, dar și pentru tatăl lui Puiu Faranga. Pacientul internat în sanatoriu e bolnav...